

[Esther Malling Pedersen.]

kommer bort fra. Det er sagt, og sagt rigtigt af en af vore Nutidsforfattere, at i det moderne Samfund vil man gerne arbejde, men ikke tjene. Dette Moment af Tjeneste, som uvægerligt maa findes i det huslige Arbejde, der for en meget stor Del gøres for andres Velbefindendes Skyld, kan naturligvis ikke virke tiltrækkende i en Tid, hvor Tjenersind og Tjenergerning er meget, meget lavt noteret paa Markedet. Men det huslige Arbejde er saa egenartet, at det ikke kan systematiseres til et Fag i Lighed med alle andre Fag, hvor godt og frit man end forsøger at lægge Forholdene til Rette for de unge Medhjælpere. Det er efter min Opfattelse umuligt at komme uden om, at der skal et vist Maal af god Vilje til at være noget for andre, hvis dette Arbejde skal gøres helt, som det skal gøres, og faa den uhyre store Betydning for Hjemmet og Hjemmelivet, som det har, naar man har de rigtige Medhjælpere. Nu er der visse Tegn paa, at der ligesom er ved at gro op i vort Folk nogen Forstaaelse af, at Sammenhold og Tjenersind har ikke saa lidt med hinanden at gøre, og hvem ved, om ikke denne Sindelagsforandring kan komme ogsaa det huslige Arbejde til gode.

Jeg har kun peget paa enkelte Ting, som har været medvirkende til at bringe det huslige Arbejde i Miskredit. Der kunde nævnes flere endnu, men det, jeg gerne har villet med mine Udtalelser, har været at vise, at der her er Forhold, som Loven alene ikke kan løse. Loven er en Hjælp, en meget værdifuld Hjælp, men alene løser den ikke Problemet, det maa hele Befolkningen være med til at løse.

Men der skabes ogsaa Problemer gennem denne Lov, eller rettere sagt, et allerede eksisterende Problem bliver yderligere uddybet; jeg tænker paa Bestemmelsen om den obligatoriske Skolekøkkenundervisning, en Bestemmelse, der allerede findes i Loven af 1937, men som udvides her til ikke blot at omfatte Hovedskolen og den eksamensfri Mellemskole, men alle Skoler i vort Land. Ved denne Bestemmelse løses Hjemmene paa ny fra et Ansvar med Hensyn til Børnenes Oplæring. Nu er det vist desværre saaledes, at fra dette Ansvar har Hjemmene for en meget stor Del allerede for længe siden løst sig selv. Der er som sagt endnu Mødre, der betragter det som en Selvfølge, at de skal give deres unge Døtre den første Vejledning paa det huslige Omraade, men de er vist efterhaanden blevet de faa. Det er vist langt fra altid Ligeegyldighed, der ligger bagved; der kan gøre sig mange

praktiske Forhold gældende her, Forhold, man er nødt til at anerkende, bl. a. dette, at Skolen beslægtet Pigebørnenes Tid langt ud over det Tidspunkt, hvor Madlavning og Rengøring i Almindelighed er tilendebragt.

Det, jeg her fremfører, skal heller ikke tages som nogen Kritik, jeg vil blot understrege, at her er et Spørgsmaal. Det kan ikke lade sig gøre i stigende Grad at løse Pligten til Oplæring og Undervisning fra Hjemmene, uden at det Problem rejser sig: Hvordan skal Hjemmene vedblivende varetage Opdragelsen? Det var de gamle Hjems uhyre Styrke, at Oplæring, Undervisning og Opdragelse var saa nær og saa umærkeligt knyttet til hinanden. Det gav Hjemmene Autoritet i Samfundets Øjne, i Børnenes Øjne og i de unges Øjne, det lettede dem i allerhøjeste Grad det Opdragerarbejde, som maa gøres i Hjemmene. Hele den Forskydning af Hjemmenes Levevilkaar og af Samfundets Opbygning, som har fundet Sted, er sket relativt hastigt, og vi har i og for sig haft nok at gøre med at følge med og har vel nok ikke i tilstrækkelig Grad gjort os klart, hvilke Konsekvenser alt dette førte med sig. En af Konsekvenserne er den, at samtidig med at Hjemmenes ydre Levevilkaar er forbedret, er deres indre Kaar, deres Forhold til Børnene og de unge, i Virkeligheden blevet vanskeliggjort. Det er blevet den almindelige Opfattelse, at Skolen langt bedre end Hjemmet kan varetage Børnenes og de unges Undervisning og Opdragelse, og det, der optager de unge — vi kan i og for sig godt til en vis Grad tage Børnene med —, det foregaar i vore Dage for en meget stor Del alle andre Steder end hjemme.

Dette har i højere Grad, end man maa ske har været opmærksom paa, bidraget til at svække Hjemmenes Autoritet baade i Samfundets Øjne og i de unges Øjne og har vanskeliggjort det for dem at varetage den Opdragerpligt, som vedblivende maa være deres, ja, der er mange Hjem, der i vore Dage tager det som en Selvfølge, at ogsaa Opdragelsen henvises til de Faktorer, som varetager Oplærelsen og Undervisningen. Man kan i disse Tider daarligt tage en Avis i Haanden uden at møde Anklager mod Hjemmene: Hjemmene svigter Børnene — Hjemmene svigter Ungdommen. Og selv om denne Anklage ikke er og ikke kan være generel, selv om der stadig findes Tusinder af vaagne og gode Hjem ud over vort Land, saa viser Kendsgerningerne dog, at der er noget berettiget i Anklagen.

Her rejser sig da et Problem. Forhol-